

UCHWAŁA NR XXXI/275/2021
RADY MIEJSKIEJ W ŁOWICZU
z dnia 28 stycznia 2021

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza na lata 2021-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 1, ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 713) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 218) **Rada Miejska w Łowiczu uchwala się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza na lata 2021-2025 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Łowicza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jacek Wiśniewski

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Niniejszy projekt uchwały w sprawie przyjęcia i realizacji Gminnego Programu Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza na lata 2021-2025 ma charakter długofalowy i jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2016-2020 na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Program ma stanowić podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które będą podejmowane w ramach gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dokument wyznacza cele i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do zniwelowania problemu przemocy w rodzinie w gminie oraz zminimalizować jego skutki.

W związku z powyższym uzasadnione jest przyjęcie niniejszej uchwały.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Jacek Wiśniewski

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
DLA MIASTA ŁOWICZA
NA LATA 2021-2025**

Łowicz, 2021 r.

I. WSTĘP

Rodzina w warunkach każdego społeczeństwa stanowi podstawową i wszechstronną formę życia społecznego, zaspokajającą podstawowe potrzeby ludzkie. Rodzina odgrywa ogromną rolę w życiu człowieka, gdyż kształtuje osobowość, poglądy i system wartości. Więzy łączące jej członków powinny być trwałe i opierać się na wzajemnym zaufaniu i poczuciu bezpieczeństwa.

Ze zjawiskiem przemocy możemy zetknąć się w różnych miejscach. Często dowiadujemy się o aktach przemocy w domach, w szkołach, na ulicy i wielu innych miejscach. Coraz głośniejsze mówi się o przemocy wśród nieletnich, o przemocy w rodzinach, o przemocy wobec dzieci. Zjawisko to ma więc charakter interdyscyplinarny i leży ono w kręgu zainteresowania przedstawicieli różnych środowisk: pracowników socjalnych, policjantów, asystentów rodziny, psychologów, socjologów, prawników, innych. Rodzina winna być przecież opoką, schronieniem i wzorem. Zwłaszcza dla jej najmłodszych członków, którzy z własnego domu rodzinnego wynoszą wzorce na swoje dalsze życie. Dzieci w takich sytuacjach cierpią najbardziej. Nie tylko dlatego, że same są często ofiarami przemocy, ale także dlatego, że przemoc, której doświadczyły lub widziały, zostawia w ich psychice trwałe ślady. Niestety, współcześnie dość często mówi się o wielu problemach i kryzysach w rodzinie dotyczących różnych form jej dysfunkcji. Łagodne dysfunkcje nie dyskredytują jeszcze rodziny, jeśli dysfunkcjonalność przekracza określone granice, zaczynają się poważne problemy emocjonalne, uzależnienia, współuzależnienia, zachowania autodestrukcyjne, zaburzenia osobowości oraz przemoc. Przyczyny stosowania przemocy mogą być różne. Mogą one wynikać z braku więzi emocjonalnych i brutalności w domu rodzinnym a także z frustracji, stresu, z zaburzeń psychicznych, z uzależnienia, a także z ubóstwa. Ponadto przyczyn tego zjawiska można także dopatrywać się w tradycjach, zwyczajach i przekonaniach funkcjonujących w naszym społeczeństwie. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że „ofiara” i „sprawca” łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc w rodzinie inaczej zwana przemocą domową może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie. Miasto Łowicz podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jednym z takich działań było powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w ramach którego funkcjonują grupy robocze. Pracownicy socjalni, policjanci, pedagodzy, kuratorzy, pracownicy służby zdrowia, pedagodzy szkolni i psychologowie odbywają szkolenia podnoszące kwalifikacje osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy.

Gminny Program Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy jest spójny z Programami:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 (Uchwała Nr 76 Rady Ministrów z dnia 9.06.2014 r. M.P. poz. 445).
- Projekt Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021.
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019–2021 (Uchwała nr XII/93/2019 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 maja 2019 r).
- Miejskie Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (Uchwała Nr/XXX/271/2020 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 16.12.2019 r.)

Według polskich regulacji prawnych przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu Karnego.

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

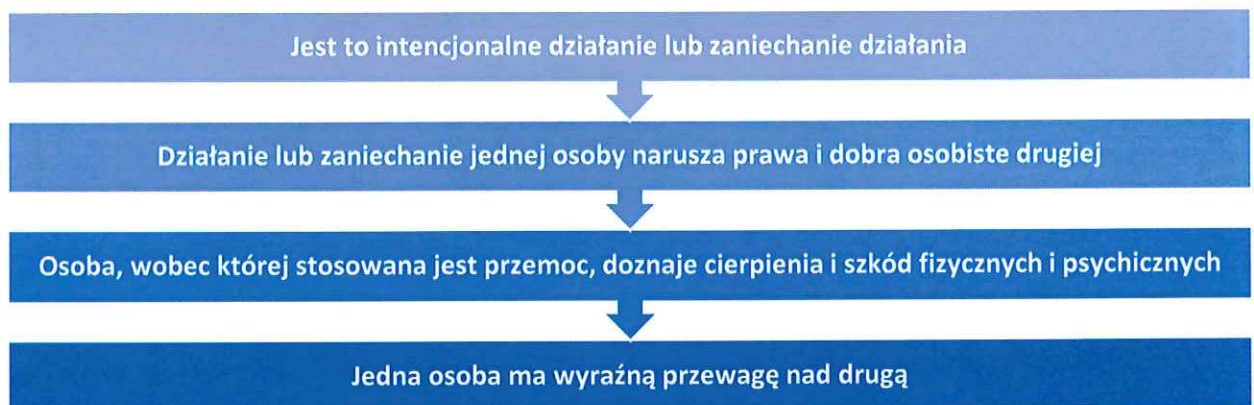
Zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Od sierpnia 2010 r. nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów, o których wyżej mowa realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Należy podkreślić, że zgodnie z art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych powzięły podejrzenie o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy wobec członków rodziny, powinny niezwłocznie zawiadomić o tym Policję lub Prokuraturę.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021–2025 jest spójny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy na lata 2014–2020 oraz Projektem Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021.

2. **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, np. wzbudzanie w niej strachu, wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie bezprawnych gróźb np. zabiję cię, szantażowanie zabójstwem, przekonywanie o swojej bezkarności.
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. **Zaniedbanie** – niezaspokajanie podstawowych potrzeb egzystencjalnych oraz świadome nieudzielanie pomocy w sytuacjach trudnych, w potrzebie. Przejawia się w niedostarczaniu odpowiedniej ilości pożywienia, braku dbałości o higienę, niezapewnieniu odpowiedniego ubioru, w braku dbałości o zdrowie, itp.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA ŁOWICZA

1. Skala zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta.

Przemoc w rodzinie jest trudnym problemem. Osoby, które jej doświadczają często nie chcą mówić o swoim problemie ze względu na strach, poczucie winy, obawę przed osądzeniem, strach przed zmianą czy też osądzeniem ze strony rodziny lub też społeczności lokalnej. Przemocy w rodzinie towarzyszy również wiele stereotypów, które powstrzymują osoby doświadczające przemocy przed udaniem się po pomoc, w związku z czym coraz częściej zjawisko przemocy w rodzinie poruszane jest w różnych kampaniach, akcjach informacyjnych. Na podstawie badań przeprowadzonych w Polsce, przez CBOS w 2019 r. można stwierdzić, iż 12% kobiet wobec 8% mężczyzn osobiście doświadczyło przemocy ze strony męża/zony czy partnera, a 22% zna takie osoby. (opublikowano w CBOS Nr 48/2019)

Na terenie Miasta Łowicza zamieszkuje 27 633 mieszkańców w tym 14 741 kobiet oraz 12 892 mężczyzn (dane z roku 2019 z Wydziału Spraw Obywatelskich UM Łowicza). Z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu w roku 2019 korzystały ogółem 984 rodziny, liczba osób w rodzinie wynosiła 1 953.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka, a osoby i rodziny korzystające z pomocy są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Analiza rodzin objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu, powód przyznania pomocy:

- Ubóstwo: 401 rodzin/831 osób
- Długotrwała choroba: 102 rodziny/224 osoby
- Bezrobocie: 323 rodziny/777 osób
- Niepełnosprawność: 265 rodzin/493 osoby
- Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych: 189 rodzin/635 osób
- Sytuacja kryzysowa: 8 rodzin/11 osób
- Potrzeby ochrony macierzyństwa: 20 rodzin/90 osób
- Alkoholizm: 66 rodzin/89 osób

Tabela nr 2. Liczba osób doznających przemoc

LICZBA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ	2017	2018	2019
KOBIETY	123	112	104
MĘŻCZYŹNI	74	58	43
DZIECI	5	6	22
RAZEM	202	176	169

Źródło: dane MOPS Łowicz, opracowanie własne

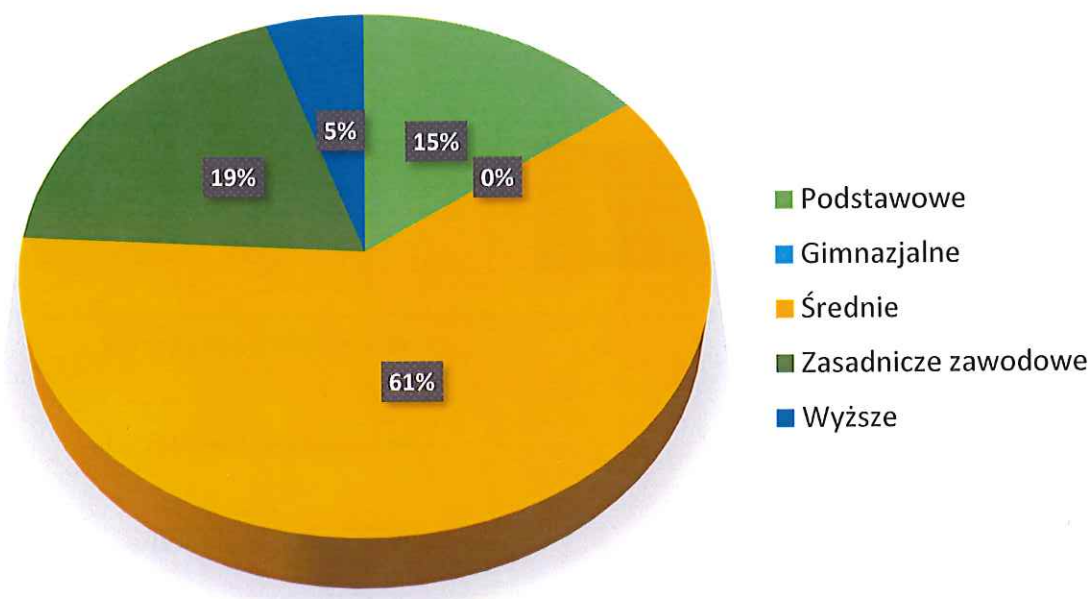
Jak wynika z tabeli procedurę Niebieskie Karty najczęściej sporządzała Policja, gdyż to ona jest pierwszą instytucją reagującą na przemoc w rodzinie i wszczynającą procedurę Niebieskie Karty. Następnie o zaistniałej sytuacji informowany jest ośrodek pomocy, który zapewnia obsługę organizacyjno–techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego. Zespół Interdyscyplinarny po zapoznaniu z sytuacją w danej rodzinie powołuje grupy robocze. Grupy robocze podczas rozeznawania sytuacji rodzin, w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” podejmują szereg działań i są to m.in. motywowanie do udziału w programach korekcyjno–edukacyjnych (osoby stosujące przemoc), motywowanie do podjęcia terapii małżeńskiej lub rodzinnej, wnioski do Sądu w celu rozeznania sytuacji nieletnich w rodzinach destrukcyjnych przez kuratora, wnioski o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny, monitoring rodziny przez dzielnicowego oraz pracownika socjalnego, kierowanie osób z problemem uzależnienia od alkoholu na spotkania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, motywowanie do podjęcia leczenia w PLU, przeprowadzanie rozmów motywująco–wspierających, oraz rozmów informacyjno–pouczających.

Badanie ankietowe przeprowadzono wśród mieszkańców miasta Łowicz. W badaniu udział wzięło 127 mieszkańców miasta. Kwestionariusze dostępne były w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej i instytucjach pomocowych uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty”, jak i na stronie internetowej MOPS.

Ogółem rozdystrybuowanych zostało 450 kwestionariuszy, z czego uzyskano 127 wypełnionych ankiet.

Wśród respondentów zdecydowana większość to kobiety. (wykres 1)

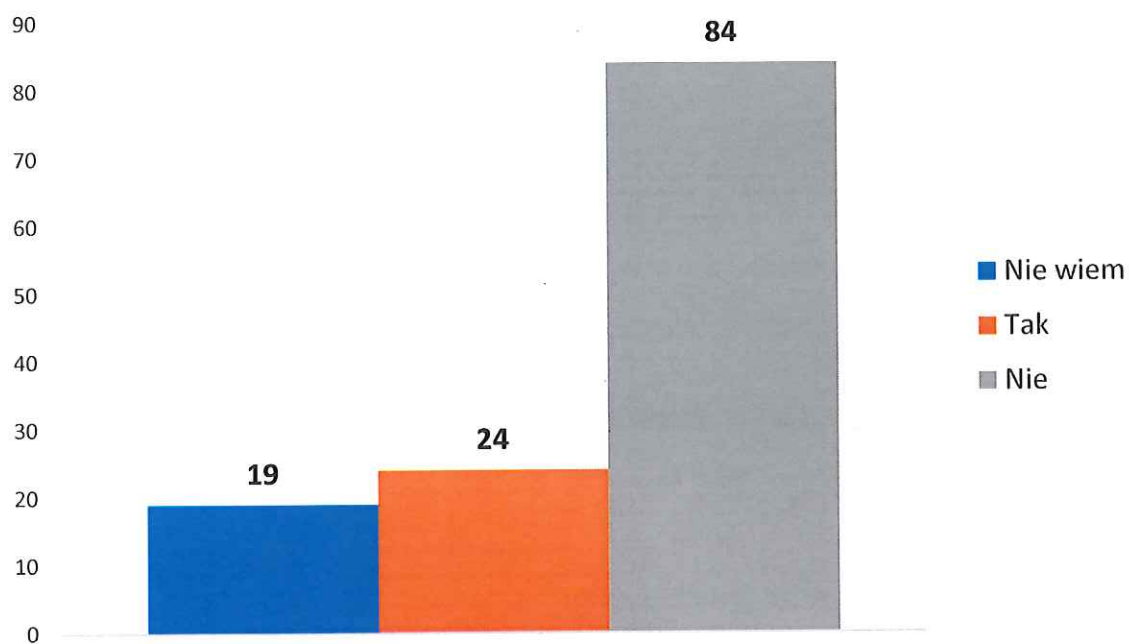
Wykres 3. Wykształcenie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Wśród badanych najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim 61%, z wykształceniem zasadniczym zawodowym 19%, podstawowym 15%, wyższym 5%.

Wykres 5. Jak Pan/ Pani uważa, czy przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać?

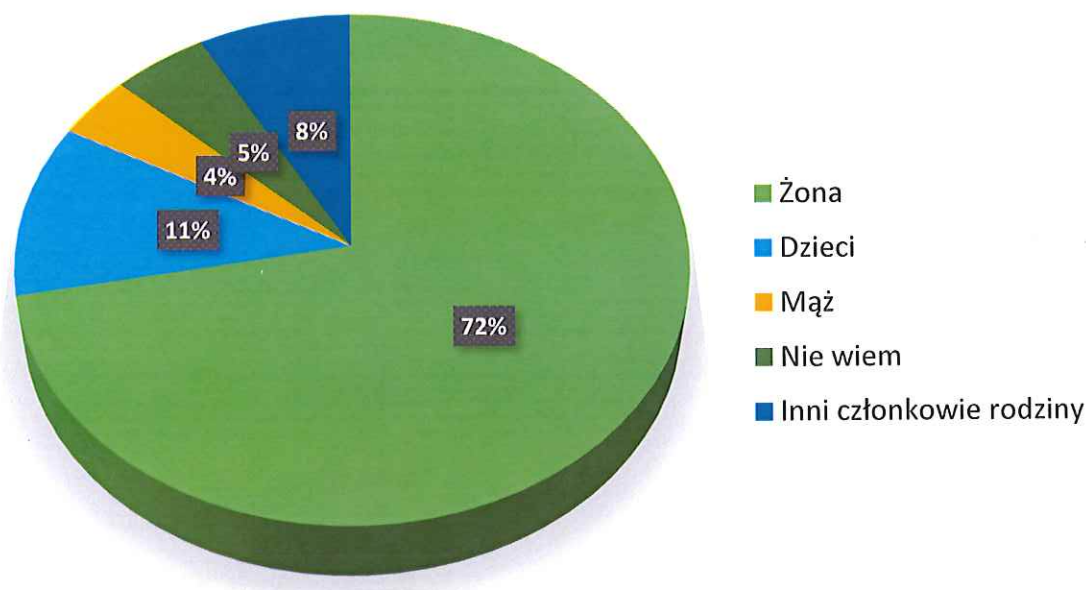

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Wśród badanych 84 osoby odpowiedziały, że przemoc nie jest sprawą prywatną, 24 osoby odpowiedziały, że jest to sprawa prywatna, natomiast 19 osób zaznaczyło odpowiedź nie wiem.

Analiza powyższych wyników wskazuje na fakt, iż 63 osoby ankietowane słyszały o przypadkach występowania przemocy w rodzinie na terenie miasta Łowicza , 46 osób zna takie przypadki, 18 osób nie zna takich przypadków występowania przemocy w rodzinie na terenie naszego miasta.

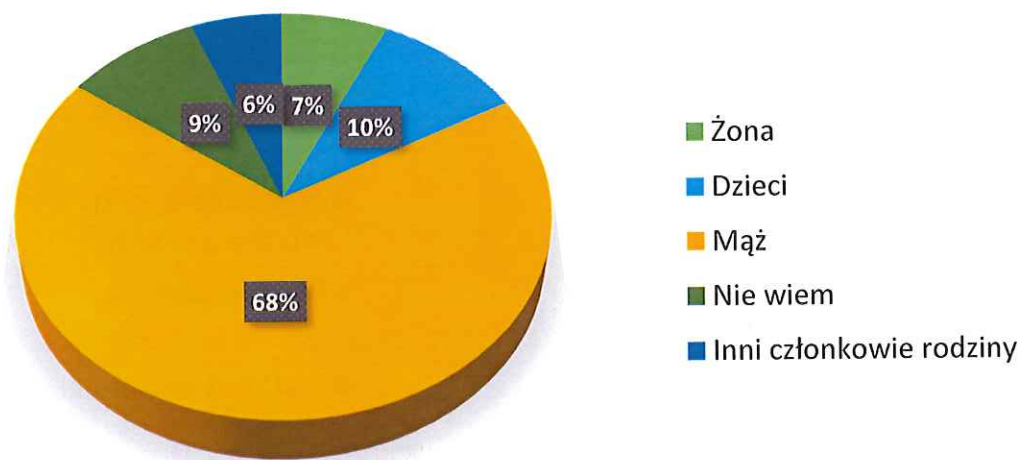
Wykres 8. Kto zdaniem Pana /Pani jest najczęściej ofiarą przemocy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Wśród badanych ofiarą przemocy najczęściej jest żona 72%, następnie dzieci 11%, kolejno padła odpowiedź inni członkowie rodziny 8%, mąż 4%, nie wiem 5%

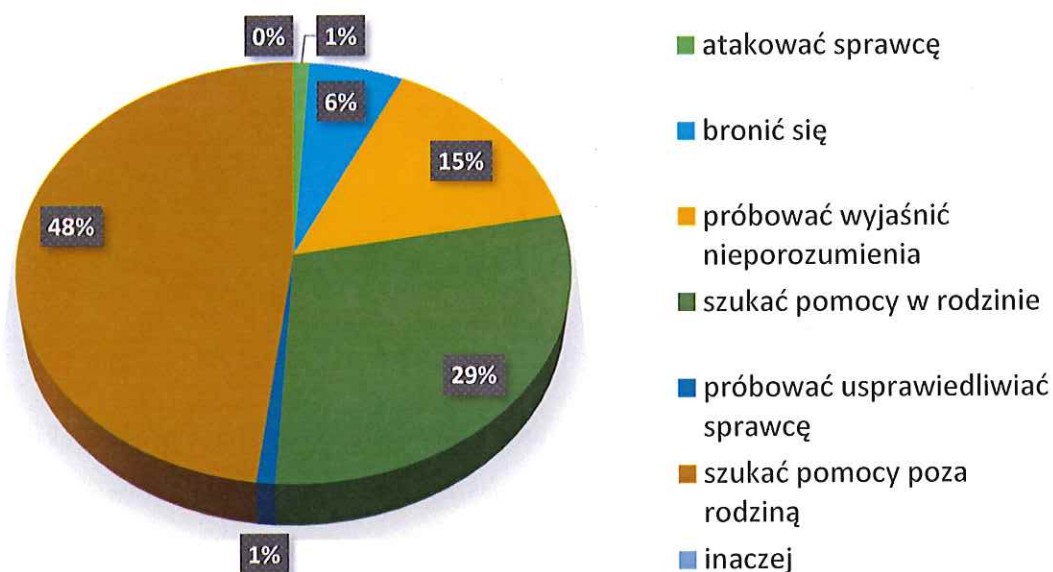
Wykres 9. Kto zdaniem Pana /Pani jest najczęściej sprawcą przemocy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Według wyników, które prezentuje wykres czynnikami mającymi wpływ na postępowanie sprawców przemocy ankietowani odpowiedzieli, że poczucie bezkarności (43 osoby), kolejnym czynnikiem jest przyzwolenie ofiary (38 osób), status społeczny i materialny (18 osób), cechy charakteru (12 osób), brak umiejętności wychowawczych (7 osób), nie wiem (5 osób), poziom wykształcenia (2 osoby), przyzwolenie otoczenia (2 osoby).

Wykres 11. Jak powinna zachować się ofiara przemocy?

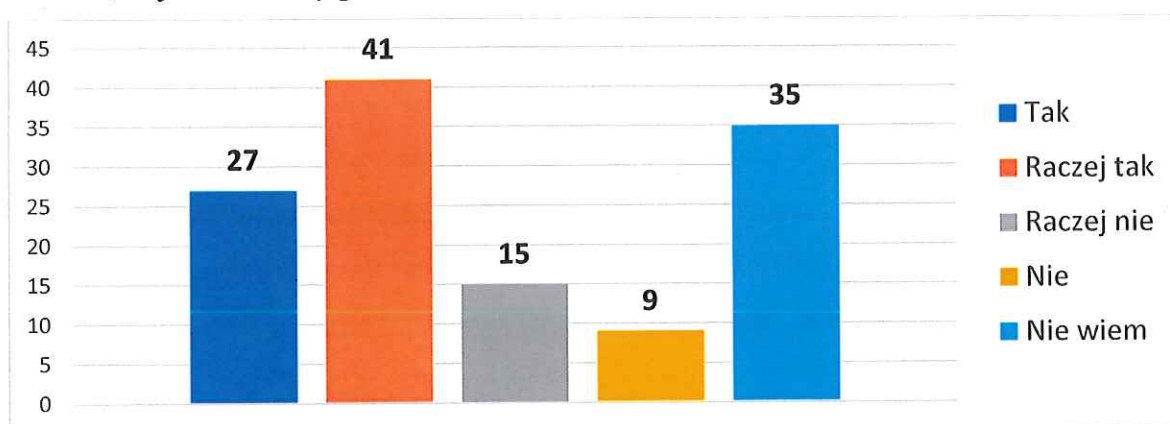
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

W przypadku reakcji na przemoc wyniki rozkładają się następująco: 48% ankietowanych uważa, że ofiara przemocy powinna szukać pomocy poza rodziną, 29% ankietowanych uważa, że ofiara powinna szukać pomocy w rodzinie, 15% ofiara powinna próbować wyjaśnić nieporozumienia, 6% ofiara powinna bronić się, po 1% ankietowanych uważa, że ofiara powinna próbować usprawiedliwić sprawcę lub atakować sprawcę.

Powyższe dane świadczą o tym, że ponad połowa ankietowanych (68 osób) nie wie, że na terenie naszego miasta funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, 59 osób ma wiedzę na temat funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego.

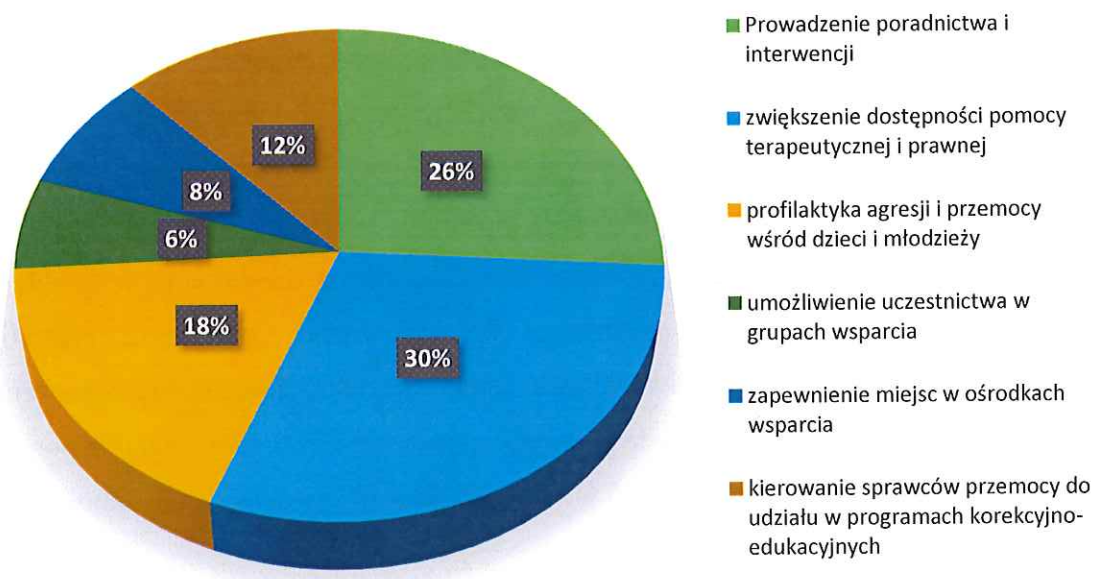
Wykres 14. Czy postrzega Pan/Pani przemoc w rodzinie jako istotny problemem ?

Według wyników, ankietowani odpowiedzieli, że problem przemocy w rodzinie jest raczej istotnym problemem na terenie gminy - 41 osób, 35 osób udzieliło odpowiedzi nie wiem, 15 osób, że raczej nie jest to istotny problem, 9 osób odpowiedziało, że nie, natomiast 27 osób, że jest to istotny problem na terenie miasta Łowicza.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Wykres 15. Jakie działania Pana/ Pani zdaniem należałoby podjąć w mieście w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

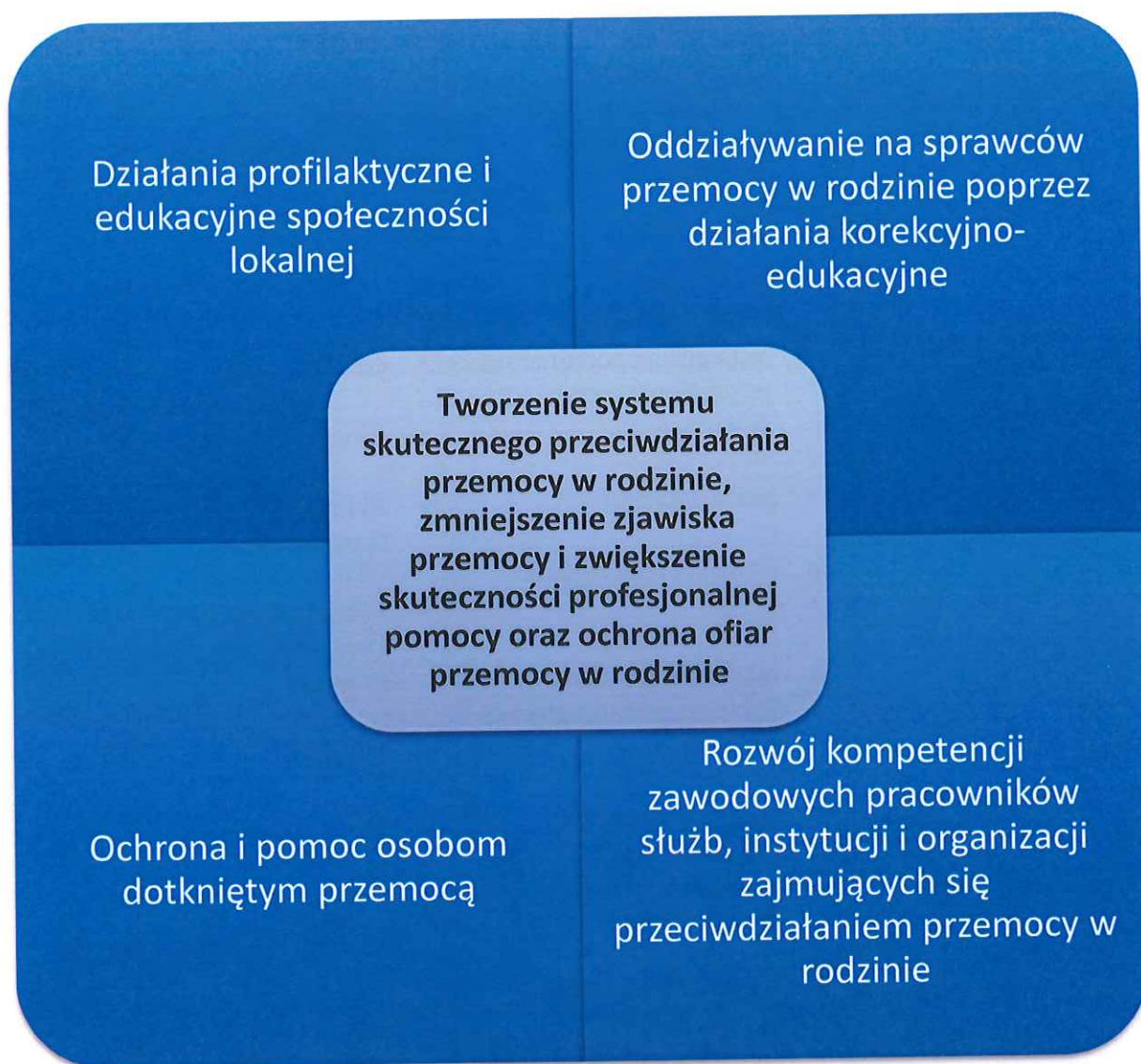
3. Analiza

Na podstawie informacji w diagnozie problemu przemocy w rodzinie przeprowadzono analizę, która miała posłużyć ocenie mocnych i słabych stron naszego miasta w kontekście przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szans i zagrożeń, jakie wynikają z czynników zewnętrznych. Analiza pozwoliła na ocenę i całościowy ogląd gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wskazanie jego słabych punktów. Pomogła w określeniu jego słabych obszarów w zakresie przeciwdziałania przemocy, a tym samym w sformułowaniu celu głównego i celów szczegółowych Programu.

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
<ul style="list-style-type: none">• kampanie społeczne: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne nagłaśniające problem przemocy,• zjawisko przemocy rozpowszechniane w mediach lokalnych: strona internetowa, ulotki,• zaangażowanie oraz dobra współpraca wielu podmiotów tj. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu, PCPR, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łowiczu, Pedagogów, Policji, Przedstawicieli Stowarzyszeń, Sądu oraz Służby zdrowia w działaniach na rzecz dzieci i rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy,• zapewnienie wsparcia asystenta rodziny,• podjęcie pracy z kuratorem sądowym,• doświadczenia, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny zwłaszcza tej uwikłanej w przemoc,• organizowanie szkoleń dla kadry, podmiotów stanowiących trzon Zespołu Interdyscyplinarnego	<ul style="list-style-type: none">• brak mieszkań socjalnych, chronionych dla osób doświadczających przemocy,• zbyt mała dostępność do specjalistów: psychologa, terapeuty rodzinnego,• zjawisko przemocy silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy,• brak zainteresowania programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie,• brak środka przymusu do udziału w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych,• niedostateczne wykorzystanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości już istniejących rozwiązań prawnych,• zbyt duża liczba zadań spoczywających na pracownikach socjalnych MOPS i dzielnicowych KPP uniemożliwiająca skuteczną pracę socjalną z rodzinami,• brak na terenie miasta instytucji pozarządowych zajmujących się uzależnieniami i przemocą w rodzinie

- zbieranie danych statystycznych z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie miasta Łowicza w celu diagnozowania tego zjawiska,
- podnoszenie kompetencji osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy

IV. CEL GŁÓWNY PROGRAMU I CELE SZCZEGÓŁOWE

Cel szczegółowy 2. Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez działania korekcyjno-edukacyjne

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	<p>Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, • inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, • monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, • organizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, • motywowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • MOPS • PCPR • Placówki Ochrony Zdrowia • Policja • Zespół Interdyscyplinarny • Sąd 	<p>01.01.2021 31.12.2025</p>

Cel szczegółowy 4. Rozwój kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Podnoszenie kwalifikacji w zakresie przeciwdziałania przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, tworzenie planu pomocy, interwencji, współpracy interdyscyplinarnej, • uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje oraz zapewnienie osobom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie dostępu do literatury, • prowadzenie w placówkach oświaty kampanii, konkursów, zajęć edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z przemocą, • prowadzenie edukacji wśród dzieci w zakresie radzenia sobie za stresem i agresją własną i innych 	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny • MOPS • Organizacje pozarządowe • Policja • Placówki Oświatowe • MKRPA 	01.01.2021-31.12.2025

Monitoring odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość jego realizatorów. Dane będą zbierane corocznie i posłużą do sporządzenia rocznego sprawozdania oraz oceny realizacji programu.

Każda instytucja i organizacja podejmująca działania wynikające z programu wypełni do dnia 20 stycznia każdego roku sprawozdanie z jego realizacji.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu do dnia 31 marca każdego roku sporządzi sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, które zostanie przedstawione Burmistrzowi Miasta.

Podstawowe cele ewaluacji Programu to:

- udoskonalanie podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- informacja o efektach wdrażania Programu oraz uzyskanie odpowiedzi na pytania związane z jego realizacją,
- pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie Programu wśród wszystkich zainteresowanych jego funkcjonowaniem i efektami.

Monitoring i ewaluacja odbywać się będzie według kryterium odpowiednio realizowanych działań w stosunku do ewoluujących potrzeb mieszkańców gminy.